

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

92

Szerző:

Hely

Cím: **Jókai szellemének hódoltak közgyűlésükön a pesti kávéosok**

Idő

"1925"

Forrás: **Az Ujság**

Személy

3m

(Hely)

1925. 4. 4.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszám

Jókai szellemének hódoltak közgyűlésükön a pesti kávéosok.

426 kávéház közül csak 172 maradt meg. — Erélyes mozgalmat indítanak a kávéosok a záróra eltörlésére.

Az ország legtekintélyesebb és legrégebbi ipartestülete, a Kávéosok ipartestülete ma tartotta évi rendes közgyűlését. Ezt az alkalmat a kávéosok ipartestülete felhasználta arra, hogy bekapcsolódjék az Európaszerte folyó Jókai-ünnepségekbe. A közgyűlés megnyitása után Mészáros Győző olvasta fel Jókairól írott értekezését. Találó szavakkal, nagy kutató munkára valló adathalmazzal mutatta ki a kávéházaknak az irodalomban való mindenkori szereplését. A füstös pesti kávéházak szolgáltatók találkozóhelyül a fiatal, pályáiknak nekiinduló íróknak már száz év előtt is, aminthogy ma is kedvenc tartózkodási helyük. Az emlékezés az a korszakot ismertette, amikor Jókai és társai jártak kávéházba és teremtek meg annak márványasztalai mellett a szabad Magyarországot. Az élvezetes értekezés a nagyon látogatott közgyűlésen igen mély hatást váltott ki. Felolvasása befejeztével Mészáros Győző emlékeztetett az ország mai szomorú sorsára. Felszólítására a közgyűlés tagjai felállottak és vele együtt mondták el a magyar Hiszekegyet.

Az ünnepélyes hangulatban a Szombat-helyre elutazott Rákosi Jenő helyettesítésében Révai Mór János köszönte meg a Jókai-centennáris bizottság nevében a kávéosok szép ünnepségét és rámutatott annak fontosságára, amelyet ez az esemény jelent.

— Jókai — ugymond — a hatvanas években előkészítette a nemzet békéjét és

az ő szelleme élesíti ma is az országban a békének, humanizmusnak, szabadságnak és egyetértésnek az érvényesülését.

Tul az ország határain Jókai deríti fel azt a terra incognitát, amelyet Magyarország a külföldön jelent és amelynek Trianont köszönhetjük.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után Reiner Mór elnök szünetet rendelt el, majd újból megnyitotta a közgyűlést és most a napirend rendes tárgyait tárgyalták. Előterjesztették az ipartestületnek mult évről szóló jelentését, amely szerint a kávéosok helyzete az elmúlt évekhez képest némiképpen javult, bár

a béke éveiben négyszázhuszonhat kávéháza volt Budapestnek, míg most mindössze 172 van.

Legnagyobb sérélmé a kávéosoknak a záróra, amely megbénítja az üzletek üzemét. Több ször jártak el ennek a sérélmes állapotnak megszüntetése érdekében, de csak ígéreteket kaptak, amelyeket nem váltottak valóra. Megállapítja a jelentés, hogy 1924-ben végre megszűnt az árvizsgáló bizottság, de ez nem okozott drágaságot, sőt

a kávéosiparban megindult a verseny, még olcsóbbodást is idézett elő.

Ennek az olcsóbbodási folyamatnak gátat vetnek a horribilis adóterhek és az aranykoronás labkék. Különösen a forgalmi adók miatt volt sok kellemenségük, amíg sikerült általánrendszeret meghonosítani. Sérélmé a kávéosoknak, hogy míg a multban a közüzemek részéről mint nagyfogyasztók kedvezményekben részesültek, most magasabb egységárakat kell fizetniük. Terheket okoz az általánosulási módú telefondíj-szabás. Sok bajt és zavart okoz az italmérések revíziójával kapcsolatosan benyújtandó iratok beszerzése, amelyekkel az állampolgárságot kell igazolni. Sérélmé a kávéosoknak, hogy a pénzügyminiszter a fogyasztási adókat és

az italmérési illetékeket átengedte a fővárosnak s ez olyan magas összegben állapította ezeket meg, hogy meghaladják az összes egyéb adónemek végösszegét.

Az évi jelentéshez Lissauer Gyula szólott hozzá, aki megállapította, hogy a kávéosok helyzete nem mondható kedvezőnek, sulyosabb, mint volt bármikor, mert számolni kell azzal, ha nem sikerül a hatóságokat belátásra bírni, újabb kávéházak lesznek kénytelenek becsukni. Éppen ezért kéri az elnökséget, minden erejével törekedjék az ipartestület békebeli jogainak visszaszerzésére. Ha ez nem sikerül, 20—25 éves kávéházak fognak tönkremenni és utánuk még ezeknél is régebbiek. Nem tartható továbbá az a helyzet, hogy a kávéosoknak minden cikk után luxusadót kelljen fizetni. A vendéglősök sem likőr, sem zsemlye, sem kávé után nem fizetnek fényüzési adót, de ezeknek és hasonló cikkeknek az élvezete rögtön luxus, mihelyt kávéházban fogyasztják azt el. Különös nagy sérélem a zárórának a rendezetlensége, ennek, valamint a 40 százalékos vigalmi adónak rendezése legsürgősebb feladat.

Pallay Miksa megállapította, hogy a szanaláshoz fűzött reménységek nem váltódtak valóra, mert a kávéosok helyzete ma nehezebb, mint volt egy év előtt. Akkor azt hitték, hogy stabilizálódnak az árak, sajnos, a kávéházak üzemi költségei nem stabilizálódnak, hanem napról-napra emelkednek.

A felszólalásokra Reiner Mór elnök válaszolt, aki elmondotta, hogy eljárt az ipartestület a záróra ügyének rendezése céljából

az országos főkapitánynál, aki kijelentette, ha nem is tudja nyomban megszüntetni a zárórát, rövid időn belül meg fogja tenni.

Azóta ugyan hónapok teltek el, de nem történt semmi. Eljártak a többi sérélemnek az orvoslása ügyében is és így sikerült elérni, hogy éppen ma felére szállították le a zenevigalmi adót. Határozott ígéreteik vannak

arra nézve is, hogy a villany árát leszállítják és a kávésoknak megadják régi kedvezményeiket.

Az évi jelentést a közgyűlés ezután elfogadta, mire Reiner Mór elnök bejelentette, hogy a tisztikar hároméves mandátuma lejárt és átadják helyüket. A gyűlés vezetését Szlovák Pál dr., az ipartestület hatósági biztosa vette át, aki felszólította a közgyűlést, hogy az új tisztikart alakítsa meg. Több felszólalás után *tulnyomó nagy többséggel a következőket választották meg: Elnök Reiner Mór, alelnökök Mészáros Győző, Pethő György, Kovács József, a Caffé Restaurant szakosztály elnöke Weingruber Ignác, a zene-szakosztályé Horváth Dezső, a kávé-szakosztályé Gál Arnold, pénztárnok Pallay Miksa, ellenőr Bandl József, számvizsgáló Frenreisz Antal, Kallós Márk és Tauber Salamon.* Megválasztottak még 24 előljárósági rendes tagot és 12 pótagot.

A választás után Szlovák Pál hatósági biztos meleg szavakkal üdvözölte az új tisztikart. Megemlékezett arról, hogy az alatt a három év alatt, amíg a régi elnökséggel együtt dolgozott, mindenkor azt tapasztalta, hogy páratlan lelkesedéssel, nagy szociális érzékkel igyekezett feladatának megfelelni. Az elmúlt három esztendő igen mozgalmas volt, mert a *kötött gazdálkodási rendszer a kávéipart is mélyen sújtotta.* Éppen ezért az ipartestület vezetősége élén Reiner Mór elnökkel arra törekedett, hogy a kávésokra nehezedő béklyókat eltávolítsa. Ha a közgyűlésen meg is nyilatkozott ellenzéki hang, azt nem veheti rossz néven, mert ilyen népes társaságban kézenfekvő, ha vannak nézetbeli eltérések. Az ellenzék fellépésének igazi magyarázata azonban az, hogy nem folytak be az ügyek vitelebe és így nem tudják, hogy *milyen óriási munkát fejtett ki a vezetőség.* Ennek a nagy és fáradhatatlan munkának ő tanúja volt és nem tudja elhallgatni, hogy az elnökség a legnagyobb kötelességtudással végezte feladatát.

Arról is meggyőződött, hogy a budapesti kávésok nemcsak a kenyérgérdéseiket tartják szemük előtt, hanem foglalkoznak nemzeti problémákkal is.

Éppen ezért örömmel látja, hogy nagyjából a régi elnökséget helyezték vissza tisztjeikbe.

A közgyűlés bizalmáért Reiner Mór elnök mondott köszönetet és tett ígéretet további fáradhatatlan munkásságra. Ugyancsak felszólaltak Kovács József és Pethő György alelnökök is. Az elnökség azután azt indítványozta, hogy Losonczy Gusztáv eddigi alelnököt, aki kénytelen volt a kávé iparról lemondani, váltsák meg tisztletbeli alelnöknek. A közgyűlés az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadta.

Napirend szerint az indítványok tárgyalására került a sor. Mózes Samu azt indítvá-

nyozta, alakítsák egy bizottság, amely a záróra eltörlése érdekében az illetékes hatóságoknál eljárjon. A zárórendszer — mondotta — tíz éve folytatja a kávéipart, holott a kávésoknak szerzett joguk, hogy kávéházaikat nyitva tarthassák. Ma alkotmányos életet él az ország és így lehetetlenség, hogy

törvényekben biztosított jogokat rendeletekkel konfiskáljanak.

Amikor a közterhek aranyparitáson vannak, akkor a jogokat is adják vissza. Csak a kommunizmus vetette meg a szerzett jogokat, az olyan rendszernek azonban, amely magát alkotmányosnak mondja, nem szabad ilyen hibába esnie.

Steuer Marcell bejelentette a közgyűlésnek, hogy amíg a kávéipart mélyen sújtja a záróra, addig a *mutatványos egyesületeknek megengedték, hogy helyiségeiket három óráig nyitva tarthassák.* Ez fejtetőre állított logikára mutat. Nagyon jól tudom — ugymond — hogy az elnökség mindent elkövetett a maga részéről, hogy a záróra ügyében a kávésok jogos kérését elfogadtassa. Az azonban, ami történt, hogy a mutatványosoknak megengedik a záróra meghosszabbítását, nekünk azonban nem, nemcsak a mi érdekeink, hanem a közönség érdekeinek sérelmét is jelenti.

Az erkölcsi érzésnek az arculesapása az, hogy amikor az állam egyrészt üldözi a pornográfiát és az erotikát szolgáló intézményeket, akkor előnyben részesíti azokat az intézményeket, amelyek a léha duhaj mulatozást kultiválják

és lehetetlen helyzetbe sodorja a rendes polgári munkát folytató kávésokat. Ilyen körülmények között *hiába prédikálnak morált a papok, tanítanak erkölcsöt a tanítók.* Amikor mi kérjük a záróra meghosszabbítását, *közbiztonsági okokra hivatkozva tagadják meg a kérés teljesítését.* Ezek után érdekes volna megtudni, mennyiben szolgálja a közérdeket, ha a kávéházak csukva vannak, a mulatóhelyekben azonban vígan folyhatnak a mulatózások.

Lissauer Gyula felszólalása után a közgyűlés a záróra meghosszabbítására vonatkozó indítványt elfogadta és a közgyűlés nagy éljenzés közben véget ért.

A közgyűlés után a Royal-szálló fehértermében bankettra gyűltek össze a kávésok. Több felköszöntő hangzott el. Reiner Mór a Néma Antal-serleggel a kezében mondta az első toasztot, majd Bánó Dezső kormányfőtanácsos, Mészáros Győző, Kovács József és Torma miniszteri tanácsos, a kereskedelmi miniszter képviselője mondtak felköszöntőket.